

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

Gedimino pr. 56, LT-01110, Vilnius, tel. 8 706 65100, faks. 8 706 65138, el. p. Romus.Valentukevicius@lrs.lt

Kultūros paveldo departamento
prie Kultūros ministerijos
direktorei Dianai Varnaitei

2012-05-16 Nr. 4D-2012/1-316/32-1845

J. R. Kravaliū
J. A. Vaitiekaitis
vyk. dir.
Kap. J. A. Ryzomene
D. Varnaitė
20120601

Siunčiama Seimo kontrolieriaus pažyma Nr. 4D-2012/1-316 dėl UAB „Almontus“
direktoriaus Visvaldo Potrylo skundo tyrimo.

PRIDEDAMA.7 lapai.

Pagarbiai

Seimo kontrolieriaus

R. Valentukevičius
Romas Valentukevičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL UAB „EURORATAS“ ĮGALIOTO ASMENS UAB „ALMONTUS“ DIREKTORIAUS VISVALDO PETRYLOS SKUNDO PRIEŠ KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTĄ PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS

2012-05-29 Nr. 4D-2012/1-316

Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo UAB „EURORATAS“ įgalioto asmens UAB „ALMONTUS“ direktoriaus Visvaldo Petrylos (toliau – pareiškėjas) skundą dėl pareigūnų galimo biurokratizmo ir (ar) piktnaudžiavimo.

Skunde nurodoma, kad Kultūros paveldo departamento Klaipėdos teritorinis padalinys neišdavė pastato, esančio Joniškės g. 1 / Gluosnių skg. 2, Klaipėdoje, kapitaliniam remontui specialiųjų paveldosauginių reikalavimų, nes, jų manymu, prieš tai buvo būtina gauti laikinuosius apsaugos reglamentus, „numatytus PTR 3.02.01:2005“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

Pareiškėjas teigia, kad minimas pastatas yra įtrauktas tik į apskaitą (nurodyta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011-07-14 sprendime administracinėje byloje Nr. A⁸²²-2791/2011), jam nėra taikyta net pradinė apsauga (nėra priimtas joks sprendimas skelbti jį saugomu arba ne), todėl savininkams tai jokių teisinių pasekmių nesukelia.

Pareiškėjas nurodo, kad „KVAD Klaipėdos teritorinis padalinys nevykdė savo pareigos ne tik pagal Viešojo administravimo įstatymo 8 str. 1 d.“, bet grubiai pažeidė Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 straipsnio 5 dalies nuostatas. Teigiama, kad „[...] neleistina situacija, kai institucija neleidžia naudoti, valdyti ir disponuoti nuosavybe, nors Nekilnojamojo turto registre tam nėra jokių apribojimų ir jų nebuvo net išsigyjant pastatą. Nevykdoma pareiga arba skelbti pastatą valstybės saugomu kultūros paveldo objektu arba priimti sprendimą jį paskelbti nesaugomu“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta).

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Skundo tyrimo metu, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsnių nuostatomis, Seimo kontrolierius Romas Valentukevičius kreipėsi į Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktorę Dianą Varnaitę, prašydamas pateikti teisės aktais pagrįstus paaiškinimus dėl skunde aprašytų aplinkybių bei turinčių reikšmės tyrimui dokumentų patvirtintas kopijas.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.

Dėl Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos pareigūnų veiksmų

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas) direktorė Diana Varnaitė 2012-04-06 raštu Seimo kontrolieriui pateikė prašomą informaciją bei ją patvirtinančius dokumentus:

1. Pastatas, esantis Joniškės g. 1 / Gluosnių skg. 2, Klaipėdos m., yra kultūros paveldo objekto Klaipėdos malūno ir kitų pastatų komplekso (unikalus kodas Kultūros vertybių registre – 33710) sudėtinė dalis, registruota Kultūros vertybių registre kaip Sendvario Pilies vandens malūno pastatas (unikalus kodas Kultūros vertybių registre – 33711). Kompleksas kartu su jį sudarančiais pastatais, tarp jų ir Sendvario Pilies vandens malūno pastatas, įregistruotas Kultūros vertybių registre Departamento Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos (toliau – Taryba) 2010-05-05 akto Nr. KPD-RM-1394 pagrindu.

2. Sendvario Pilies vandens malūno pastatas įregistruotas Kultūros vertybių registre Departamento Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2010-05-05 akto Nr. KPD-RM-1394 pagrindu. Klaipėdos malūno ir kitų pastatų kompleksas bei jį sudarantis Sendvario Pilies vandens malūno pastatas nėra Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu paskelbtas valstybės saugomu kultūros paveldo objektu, tačiau jam, vadovaujantis Įstatymo 9 str., galioja nekilnojamųjų kultūros vertybių pradinė apsauga.

3. Tarybos 2010-05-05 aktu Nr. KPD-RM-1394 buvo nustatytos Sendvario Pilies vandens malūno pastato vertingošios savybės: „1.1.2. *tūris – kompaktinis, stačiakampio plano, 2 a. su pusrūsiu ir pastoge, taikytas prie reljefo* (-; -; FF Nr. 8-12; 2010 m.); *stogo forma – dvišlaitė* (-; -; FF Nr. 8-12; 2010 m.); *stogo danga – molio čerpių dangos tipas* (-; būklė gera; FF Nr. 8, 9; IKONOGN Nr. 12; 2010 m.); 1.1.2. *aukštų išplanavimas – kapitalinių sienų tinklas* (-; būklė patenkinama; 8-12; 2010 m.); *sienų angos, nišos – SR fasado segmentinių sąramų pusrūsio langų angos* (-; būklė patenkinama; FF Nr. 12, 13; 2010 m.); *pusapskritė pastogės švieslangio niša SR frontone* (-; būklė gera; FF Nr. 12; 2010 m.); *PV fasado segmentinių sąramų langų angos* (-; būklė gera; FF Nr. 10, 15; 2010 m.); *pusrūsio segmentinių sąramų vidaus angos (iš dalies rekonstruotos; būklė bloga; FF Nr. 17-19; 2010 m.); L1.3. tinko tipas* (-; būklė gera, ŠR fasade – bloga; FF Nr. 8-15; 2010 m.); 1.1.4. *konstrukcijos – pamatas (netyrinėtas; -; FF Nr. 13; 2010 m.); raudonų plytų mūro sienos (reikalingi architektūriniai tyrimai ankstyviausia XVI a. statybos etapo mūriui nustatyti; būklė gera, patenkinama; FF Nr. 8-15; 2010 m.); tarpaukštinių medinių sijinių perdangų tipas (netyrinėtos, virš pusrūsio įrengta gelžbetoninė perdanga; -; FF Nr. 16; 2010 m.); stogo medinės gegninės konstrukcijos tipas (netyrinėta; -; -; 2010 m.)*“, kurios yra paskelbtos Kultūros vertybių registre vadovaujantis Įstatymo 8 str. 9 ir 10 dalimis.

4. Nekilnojamojo turto registro 2012-03-29 išraše yra nurodytas juridinis faktas, kad pastatas – parduotuvė, esanti adresu Klaipėdos m. sav. Klaipėdos m. Gluosnių skg. 2, yra įrašytas į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą nuo 2010-05-14. Kultūros paveldo objektams (paveldosauginiai) apribojimais yra taikomi Įstatymo nustatyta tvarka, ir šie apribojimai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo nuostatomis, nėra atskirai registruojami Nekilnojamojo turto registre.

5. Departamento Klaipėdos teritorinis padalinys 2012-02-01 gavo UAB „Almontus“ prašymą išduoti specialiuosius paveldosaugos reikalavimus prekybos paskirties pastato, Joniškės g. 1 / Gluosnių skg. 2, Klaipėdos m., Klaipėdos r. sav., kapitalinio remonto projektui (unikalus Nr. 2192-0003-3017, žemės sklypo kad. Nr. 2102/0003:346 Klaipėdos m. k. v.). Departamento turimomis žiniomis, pareiškėjas pats nesilaikė Įstatymo 9 str. 1 d. nustatytos tvarkos – projektinius pasiūlymus (arba raštu išdėstytus numatomus darbus) nepagrįstai nepateikė Savivaldybės paveldosaugos padaliniui.

6. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 20 str. 14 p., tvarkybos darbų projektas rengiamas – kultūros paveldo vertybei išsaugoti atliekamiems darbams pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo reikalavimus, t. y. turėjo būti parengtas tvarkybos (kultūros paveldo objektui išsaugoti atliekamų) darbų projektas laikantis paveldo tvarkybos reglamente PTR 3.06.01: 2007 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“ nustatytų procedūrų.

Bet kokie tvarkybos darbai, nesuderinti su Departamentu, yra laikytini neteisėtais, potencialiai galinčiais sužaloti kultūros paveldo objektą.

7. Departamento Klaipėdos teritorinis padalinys 2012-03-29 surašė kultūros paveldo objekto būklės patikrinimo aktą Nr.53. Akto 8 p. nurodyta, kad vandens malūno pastato, Joniškės g. 1 / Gluosnių skg. 2, Klaipėdoje, čerpių stogo būklė gera, pastato rytinio fasado bei fasado mūro būklė bloga, kitų kryptų fasado dalyse konstatuoti įvairūs defektai (pažeidimai).

8. Pareiškėjas buvo informuotas, kokia tvarka atliekami kultūros paveldo objektų tvarkybos darbai: vadovaujantis paveldo tvarkybos reglamento PTR 3.06.01: 2007 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“ 17 str. „Projektiniai pasiūlymai rengiami remiantis kultūros paveldo objekto apskaitos dokumentais ir kitais registro duomenimis, prieš projektavimą atliktų tyrimų išvadomis, istoriniais ikonografiniais ir kitais duomenimis“. Tyrimai, kuriuos reikia atlikti prieš projektavimo darbus, bus nurodyti laikinajame apsaugos reglamente. Departamento Klaipėdos teritorinis padalinys nevertino ir negalėjo vertinti pareiškėjo pateiktą „Preliminarių projektinių pasiūlymų“, kadangi tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektavimo sąlygos (laikinis apsaugos reglamentas) nebuvo nustatytos.

9. Klaipėdos teritorinis padalinys informavo pareiškėją, kad statytojas ar jo įgaliotas atstovas privalo kreiptis į Departamento Klaipėdos teritorinį padalinį tam, kad būtų nustatytos tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektavimo sąlygos (laikinis apsaugos reglamentas). Pareiškėjui buvo suteikta informacija, kokios formos dokumentą reikia pateikti, buvo nurodytas paveldo tvarkybos reglamentas PTR 3.02.01:2005 „Tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektavimo sąlygų (laikinių apsaugos reglamentų) išdavimo taisyklės“.

10. Departamento Klaipėdos teritorinis padalinys taip pat negalėjo vertinti pateiktų projektinių pasiūlymų, kadangi kultūros paveldo objektas – pastatas, esantis Joniškės g. 1 / Gluosnių skg. 2, Klaipėdos m., priklausantis kompleksiniam kultūros paveldo objektui – Klaipėdos malūno ir kitų pastatų kompleksui, patenka ir į valstybės saugomo kultūros paveldo objekto – Klaipėdos senojo miesto vietos su priemiesčiais (unikalus kodas Kultūros vertybių registre – 27077) teritoriją, pripažintą saugoti moksliniam pažinimui, todėl projektiniai pasiūlymai turėjo būti rengiami vadovaujantis paveldo tvarkybos reglamentu PTR 3.06.01: 2007 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“. Pateikti dokumentai savo sudėtimi, apimti neatitiko šio paveldo tvarkybos reglamento IV skyriuje nustatytą reikalavimą:

1) nebuvo pateiktas projektinių pasiūlymų titulinis lapas su paveldo tvarkybos reglamento 20.1 p. nustatyta informacija;

2) projektinių pasiūlymų sudėtyje nepateiktas aiškinamasis raštas, kuriame būtų paaiškinta, kaip planuojama veikla paveiks projektuojamą objektą, jo vertingąsias savybes bei kraštovaizdį (reglamento 20.2 p.);

3) projektiniuose pasiūlymuose pateikta istorinė medžiaga nepagrindė numatomų darbų pagrįstumo, atitikimo ikonografiniai medžiagai (langų angų atvėrimas, langų angų pažeminimas, durų ir langų angų paaukštinimas);

4) fasadų brėžiniuose buvo pažymėta, jog aukščiau minėti darbai atliekami tyrimų pagrindu, tarp projektinių pasiūlymų atliktų tyrimų medžiaga nebuvo pateikta.

11. Pareiškėjas turi teisę ir pareigą valdyti, naudoti ir disponuoti jam priklausančia nuosavybė ne bet kaip, bet Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka, įskaitant ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme įtvirtintą teisinį reguliavimą.

IŠVADOS

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 str. nuostatomis „[...] Kultūros paveldo objektai – pavieniai ar į kompleksą įeinantys objektai, registruoti kaip nekilnojamosios kultūros vertybės, t. y. žemės sklypuose, sklypų dalyse, vandens, miško plotuose ar dalyse esantys statiniai ar kiti nekilnojamieji daiktai, kurie turi vertingųjų savybių ir kartu su jais priskirta teritorija yra daiktinės teisės objektai ar gali jais būti.“

2. Įstatymo 9 str. 1 d. yra numatyta“: „Kultūros vertybių registre registruoto kultūros paveldo objekto, dėl kurio nėra priimtas sprendimas skelbti jį saugomu ar neskelbti, valdytojas, planuojantis atlikti kultūros paveldo objekto vertingąsias savybes galinčius pažeisti **tvarkybos darbus, turi pateikti savivaldybės paveldosaugos padaliniiui projektinius siūlymus arba raštu išdėstytus numatomus darbus.** Savivaldybės paveldosaugos padalinys apie tai nedelsdamas praneša Departamentui.“

Pradinė apsauga – šiame įstatyme nustatyti į Kultūros vertybių registrą įrašytų, bet saugomais nepaskelbtų kultūros paveldo objektų, taip pat statybos ar kitokių darbų metu naujai aptiktų nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos reikalavimai.

Pagal Įstatymo 11 straipsnio nuostatas, „kultūros paveldo objektas saugomas kartu su jo užimama ir jam nustatyta teritorija. Ši teritorija nuo kultūros paveldo objekto neatsiejama.“

3. **Atliekant tyrimą buvo nustatyta**, kad pastatas-parduotuvė, esantis Joniškės g. 1 / Gluosnių skg. 2, Klaipėdoje, 2010-05-05 buvo įtrauktas į Kultūros vertybių registrą, yra registruotos kultūros vertybės – Klaipėdos malūno ir kitų pastatų komplekso – sudėtinė dalis kaip Sendvario Pilies vandens malūno pastatas. Pastatas nėra paskelbtas valstybės saugomu kultūros paveldo objektu, jam galioja nekilnojamųjų kultūros vertybių pradinė apsauga.

Kaip nustatė pirmos instancijos teismas, taikomas vienas iš apsaugos būdų – apskaita. Klaipėdos malūno ir kitų pastatų kompleksui eksploatuoti priskirta 233 034 m² ploto teritorija.

Seimo kontrolierius, įvertinęs, kad dėl pastato-parduotuvės nėra priimtas sprendimas skelbti jį saugomu, bei tai reglamentuojančias Įstatymo nuostatas, daro išvadą, jog pareiškėjas projektinius pasiūlymus turėjo pateikti savivaldybės paveldosaugos padaliniiui, o ne Departamento Klaipėdos teritoriniam padaliniiui.

4. Pagal Statybos įstatymo nuostatas, **kultūros paveldo statinys** – vertingųjų savybių turintis pastatas, jo dalis, inžinerinis statinys ar jo išlikusi dalis, monumentalūs nekilnojamieji dailės kūriniai.

Kultūros paveldo statinio tvarkomieji statybos darbai – statybos darbai, atliekami kultūros paveldo statinyje ar jo teritorijoje.

Statinio tvarkybos darbų projektas rengiamas kultūros paveldo vertybei išsaugoti atliekamiems darbams pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo reikalavimus.

Statinio projektas rengiamas vadovaujantis teritorijų planavimo dokumentais, žemės sklypo (teritorijos) statybinių tyrinėjimų (jeigu juos atlikti privaloma) dokumentais, kultūros paveldo vertybės tyrimų medžiaga, galiojančiais teisės aktais, prisijungimo sąlygomis ir Kultūros paveldo departamento išduotais specialiaisiais paveldosaugos reikalavimais, taikomais kultūros paveldo vertybei ar jos teritorijai, konkrečiam kultūros paveldo statiniui, statiniui, esančiam kultūros paveldo objekto teritorijoje ar kultūros paveldo vietovėje.

5. Paveldo tvarkybos reglamentas **PTR 3.06.01:2007** „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“ (toliau – reglamentas) nustato saugomų kultūros paveldo objektų (toliau – saugomi objektai), tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektų (toliau – tvarkybos darbų projektai) rengimo, tikrinimo ir tvirtinimo bei šių projektų keitimo ir saugojimo reikalavimus, **taip pat į Kultūros vertybių registrą (toliau – registras) įrašytų kultūros paveldo objektų tvarkybos arba šių objektų teritorijose ar apsaugos zonose planuojamų tvarkomųjų statybos darbų (toliau – planuojama veikla) projektinių pasiūlymų (toliau – projektiniai pasiūlymai) rengimo, pritarimo jiems ir jų saugojimo reikalavimus.**

Kultūros paveldo objektų tvarkyba yra atliekama tik pagal tokiam objektui nustatytus paveldosaugos reikalavimus (Įstatymo 23 str.).

6. Pagal Įstatymo nuostatas, **paveldo tvarkybos reglamentai** – privalomųjų tvarkybos norminių dokumentų, nustatančių darbų planavimo, projektavimo, vykdymo ir su tvarkyba susijusių procedūrų atlikimo taisyklės ir reikalavimus, užtikrinančius autentiškumo išsaugojimą, sistemos dalis.

Paveldosaugos reikalavimai – saugomo objekto ar vietovės valdymo, naudojimo, disponavimo jais sąlygos, teritorijos ir apsaugos zonos žemės ir kitos specialiosios naudojimo sąlygos, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytos vertingosioms savybėms apsaugoti.

Tvarkyba – kultūros paveldui išsaugoti atliekami darbai: tyrimas (taikomasis), remontas, avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, pritaikymas, restauravimas, atkūrimas, šių darbų planavimas ir projektavimas.

Tvarkybos darbų projekto vykdymo priežiūra – statytojo (užsakovo) organizuota priežiūra, kurios tikslas – kontroliuoti, kad kultūros paveldo objekto tvarkybos darbai būtų atliekami pagal projektą, paveldosaugos reikalavimus ir kokybiškai. Tokios priežiūros rezultatai pateikiami ataskaitoje.

Laikinieji apsaugos reglamentai – dokumentai, kuriais nustatomos pagal Statybos įstatymą saugomų kultūros paveldo statinių privalomos projektavimo sąlygos ir pagal Teritorijų planavimo įstatymą privalomos teritorijų planavimo sąlygos.

7. Paveldo tvarkybos reglamentas **PTR 3.02.01:2005** „Tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektavimo sąlygų (laikinių apsaugos reglamentų) išdavimo taisyklės“ (toliau – Taisyklės) nustato prašymų išduoti tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektavimo sąlygas (laikinius apsaugos reglamentus) (toliau – laikinieji apsaugos reglamentai) pateikimą, laikinių apsaugos reglamentų išdavimą, jų apskaitą ir saugojimą bei jų pripažinimą netekusiais galios.

Pagal reglamentą, laikinius apsaugos reglamentus išduoda: Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos ([...]) teritoriniai padaliniai – **valstybės saugomų kultūros paveldo objektų ar kultūros paveldo objektų, dėl kurių priimtas sprendimas inicijuoti skelbimą saugomais valstybės**, tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektams rengti; savivaldybių paveldosaugos padaliniai – **savivaldybės saugomų kultūros paveldo objektų ar kultūros paveldo objektų, dėl kurių priimtas sprendimas inicijuoti skelbimą saugomais savivaldybės**, tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektams rengti.

8. Atliekant tyrimą buvo nustatyta, kad pareiškėjas kreipėsi į Departamento Klaipėdos teritorinį padalinį su prašymu išduoti pastato-parduotuvės kapitaliniam remontui specialiuosius paveldosauginius reikalavimus.

Departamento Klaipėdos teritorinis padalinys 2012-02-20 raštu pareiškėjui atsakė, kad „[...] prekybos paskirties pastato Joniškės g. 1 / Gluosnių skg. 2, Klaipėdos m., kapitalinio remonto projektui rengti specialiųjų paveldosauginių reikalavimų neišduos. Statytojas, ar jo įgaliotas atstovas, vadovaujantis paveldo tvarkybos reglamentu PTR 3.02.01:2005 „Tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektavimo sąlygų (laikinių apsaugos reglamentų) išdavimo taisyklės“, privalo kreiptis į KPD Klaipėdos teritorinį padalinį, kad būtų nustatytos tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektavimo sąlygos (laikinis apsaugos reglamentas) [...]“.

Seimo kontrolierius, išanalizavęs teisės aktus, daro išvadą, kad pareiškėjas, norėdamas atlikti pastato, įrašyto į Kultūros vertybių registrą, kapitalinį remontą, turėtų rengti kultūros paveldo objekto tvarkybos darbų projektą vadovaujantis **PTR 3.06.01:2007** „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“ nuostatomis, nes jos reglamentuoja ir įrašytą į Kultūros vertybių registrą objektų tvarkybos darbų projektų rengimą.

Seimo kontrolierius kritiškai vertina Departamento Klaipėdos teritorinio padalinio paaiškinimą pareiškėjui dėl laikinių apsaugos reglamentų nustatymo. Išanalizavus PTR

3.02.01:2005 nuostatas, darytina išvada, kad laikinieji apsaugos reglamentai nustatomi ir išduodami tik valstybės ar savivaldybės saugomiems kultūros paveldo objektų ar kultūros paveldo objektų, dėl kurių priimtas sprendimas inicijuoti skelbimą saugomais valstybės ar savivaldybės, tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektams rengti.

Kaip nustatyta skundo tyrimo metu, ginčo objektas – pastatas-parduotuvė, t. y. Klaipėdos malūno ir kitų pastatų kompleksas bei jį sudarantis **Sendvario Pilies vandens malūno pastatas** – nėra paskelbtas valstybės saugomu kultūros paveldo objektu. Darytina išvada, kad pareiškėjui negali būti taikomos PTR 3.02.01:2005 nuostatos. Seimo kontrolieriaus nuomone, Departamento Klaipėdos teritorinio padalinio pareigūnai pateikė klaidingą paaiškinimą.

9. **Seimo kontrolierius** pažymi, jog Departamento Klaipėdos teritorinio padalinio pareigūnai 2012-02-20 rašte **pareiškėjui nepaaiškino**, kad Klaipėdos malūno ir kitų pastatų kompleksas bei jį sudarantis Sendvario Pilies vandens malūno pastatas įeina į valstybės saugomo kultūros paveldo objekto – Klaipėdos senojo miesto vietos su priemiesčiais – teritoriją (šią informaciją Departamentas pateikė Seimo kontrolieriui), **pripažintą saugoti moksliniam pažinimui**, ir būtent dėl to projektinius pasiūlymus būtina rengti pagal **PTR 3.06.01:2007**.

Iš pateikto Nekilnojamojo turto registro Centrinio duomenų banko išrašo taip pat nematyti, kad statiniui pastatui-parduotuvei būtų nustatytos kokios nors specialiosios naudojimo sąlygos, apsaugos sutartys, nors šatinys yra valstybės saugomoje vietovėje.

Vadovaujantis Įstatymo 17 straipsnio nuostatomis, „[...] *Moksliniam pažinimui saugomame objekte, jo teritorijoje, vietovėje draudžiama:*

1) *be institucijos, atsakingos už apsaugą, sutikimo atidengti autentiškas vertybės pase pažymėtas netirtas saugomas dalis ar elementus, atkasti netirtus pastatų rūsius, atidaryti laidojimo kriptas ar rūsius, atidengti ir judinti archeologinius sluoksnius, naudoti metalo, elektroninius ar kitokius ieškinčius;*

2) *saugomo objekto teritorijoje, vietovėje ir jų apsaugos nuo fizinio poveikio pozonyje atlikti bet kokius vandens lygį keičiančius darbus arba veiksmus, galinčius sukelti grunto deformaciją ir vibraciją sausumoje ar po vandeniu, vandens bangavimą;*

3) *saugomo archeologinio objekto teritorijoje plėtoti žemdirbystę ar miškų ūkį, išskyrus savaime užaugančių medžių ir krūmų šalinimą;*

4) *be institucijos, atsakingos už apsaugą, sutikimo judinti, tirti, iškelti povandeninius objektus, atskiras jų dalis ar archeologinius radinius vidaus vandenyse, teritorinėje jūroje ir gretutinėje zonoje, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse.*

2. *Apsaugos sutartimi gali būti nustatytos sąlygos saugomo objekto teritoriją ar vietovę ribotai naudoti žemės ūkio, miškų ūkio ar kitokia paskirtimi.*

3. *Neiširtame moksliniam pažinimui saugomame objekte valdytojas gali vykdyti tik priežiūros ir konservavimo darbus.*

4. *Jeigu prižiūrėti ir naudoti moksliniam pažinimui saugomą objektą, vietovę ar jų dalį valdytojui yra nuostolinga, jis gali kreiptis į instituciją, atsakingą už objekto ar vietovės apsaugą, ir prašyti leidimo organizuoti mokslinį to objekto, vietovės ar jų dalies ištyrimą arba perimti iš jo saugomą objektą, vietovę ar jų dalį. Iširtito objekto, vietovės ar jų dalies apsaugos reikalavimai gali būti pakeičiami teisės akte, skelbiančiame objektą saugomu, iš apsaugos tikslų išbraukus mokslinį pažinimą [...].“*

Pažymėtina ir tai, kad iš Departamento pateikto valstybės saugomo kultūros paveldo objekto – **Klaipėdos senojo miesto vietos su priemiesčiais** – detalaus aprašymo nėra aišku, ar tikrai Klaipėdos malūno ir kitų pastatų kompleksas (unikalus numeris – 33710) bei jį sudarantis Sendvario Pilies vandens malūno pastatas (unikalus numeris – 33711) įeina į pirmiau nurodyto valstybės saugomo kultūros paveldo objekto kompleksą (teritoriją), nes Klaipėdos senojo miesto

vietos su priemiesčiais kompleksą sudaro objektai, pažymėti numeriais 27078;1; 27079;2.

10. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija yra pasisakiusi, kad „[...]pareiškėjai turėjo būti informuoti apie vykdomą nekilnojamojo kultūros paveldo apskaitos procesą ir kad pareiga atitinkamai informuoti atitiktų gero viešojo administravimo bei konstitucinių teisinės valstybės principus [...] (adm. byla Nr. A⁸²²-279/2011).

Kultūros paveldo objektų savininkų / valdytojų pareigos reglamentuotos Įstatymu, Vyriausybės nutarimais. Tačiau **Seimo kontrolierius pažymi** kad **jie turi ir teises** – pirmiausia tai teisę gauti išsamią bei tikslią informaciją apie turimą / valdomą nuosavybę (nustatytus apribojimus, apsaugos sutartis, ką gali daryti tokiuose objektuose, ko negali, kur kreiptis, pareigas ir k. t.) – ir tą informaciją privalo suteikti Kultūros paveldo departamentas ir jo struktūriniai padaliniai, o ne tik duoti nurodymus, ką privaloma padaryti ar ko negalima daryti, arba tik formaliai atsirašyti.

Seimo kontrolierius daro išvadą: jeigu Departamento Klaipėdos teritorinio padalinio pareigūnai būtų išsamiai atsakę į pareiškėjo prašymą bei paaiškinę, kur jis klysta arba ne taip aiškina teisės aktų normas ir ką turi daryti, kad greičiau būtų išspręstas klausimas, tai šiuo metu konfliktinės situacijos nebūtų. Dėl šios priežasties pareiškėjo skundas pripažintinas pagrįstu.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia UAB „EURORATAS“ įgalioto asmens UAB „ALMONTUS“ direktoriaus Visvaldo Petrylos skundą pripažinti pagrįstu.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierius atkreipia Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktorės Dianos Varnaitės dėmesį į pažymos išvadą, siūlo pareiškėjo keliamus klausimus kuo greičiau išspręsti ir pateikti jam išsamų paaiškinimą, taip pat imtis priemonių, kad pareiškėjams būtų teikiami išsamūs, kvalifikuotai parengti atsakymai / paaiškinimai.

Seimo kontrolierius

 Romas Valentukevičius